

A Magyar Dráma Napján 2008-ban öten vállalkoztak arra, hogy mai variánsokat írnak Tiborc monológjának egy-egy részletére. Íme két eredmény.

Lackfi János

Tiborc panasza a harmadik ezredében

A biztonsági örök népe lettünk,
Minden sarkon áll egy orángután,
Rágót kérődzik, mint jámbor tehénke,
Úrbe bámul, épp csak tejet nem ad,
S ha moccansz óvakodva, szeme villan,
S megvillan oldalán is a gyilok,
Mit úgy himbál, mint szamár a pöcsét.
És őrzi-őrzi a nagyáruházban
A légszákká pumpált gyümölcsöket,
Olyan a szőlő, mint kövérke ringlő,
Olyan a körte, böszme úritök,
S az alma sörrel telt bendőnyi dinnye.
Ha ki felfűtta, dugná fel magának
Egy eukonform rostába, melyen
Likak számozvák átmérő szerint.
Bár istenáldta gyümölcsöt teremnek
Nálunk a fák, de nem kell senkinek se,
Nyesem, permetezem, orzók elöl kerítem,
Kik dolgozatlan jutnának haszonhoz,
Adót fizetek, szedni fára mászom,
S a felvásárlók csak körberöhögnek.
„Jöjjetek két hét múltán, ha rám rohadt már.”
Isten rohassza rájuk az eget,
S fulladjanak meg ennen döglevükben,
S füljön az is, ki valagát mereszti,
S főzőshowban kotyvaszt export-kaját,
Én tisztetem a művész urakat,
S a műsorba is betelefonálok,
De tőlük éhen veszhet a paraszt.
Egyek tévéműsort, míg bukott miniszter
Tömi zsebét végkielégítéssel,
És búcsúképpen tán reám uszítja
Az adóhatóságot, mert egy ócska traktort
Mely kert végében áll, a sarc fejében
Kénytelenül adok-veszek papíron,
Hogy e szaros létben talpon maradjak?
Krómból-üvegből plázát építenek,

Hol dől a zene, mint ipari májkrém,
 Mely májtalan, míg csillivilliben
 Riszál sor pírshingés rihe,
 (De meghúznám egyikét-másikát!)
 S kigyúrt, szolis fiúk, akiknek
 Vasvillahegy a hátán jönne ki,
 Ha én igazítnám az ingyenélők
 Sorsát tajtékszó rosszkedvem szerint!

Egressy Zoltán

Tiborc

(BÁNK

Ha! – ezt hogy elfelejthetém – istenem!)

TIBORC

Felejtesz engem is, nagyuram. Számomra
 Van-e más kigázolás, mint némi gazolás,
 Életem kertjének gaztalanítása?
 Szó csak a fegyverem, jól tudom, te hallgatsz,
 S pár kis perc eltelvén azt mondod majd:
 Tűrjek, ó tűrjek én békességgel.
 De miként tűrhetém, mondd, nagyuram, hogy
 Fesztiválválogató döntnök létemre
 Társimmal méltatlan helyzetbe taszítottánk:
 Az útiköltségről, ím, számlát kell adnunk,
 S így jövedelemnek minősítették az,
 Méltatlan helyzet, s mi nem teheténk erről.
 Nem beszélve most a szakmai jegyekről,
 Melyeket úgyszintén fizetnünk kelle –
 Ez hát a kérdés, hogy fizetnünk kell-e?
 Úgy hiszem, igen, hogy végül sújtottan,
 Elszegényedve és megalázottan
 Gyűjthessük új ellenségink nagy hadát
 Döntésünk nyomán, mely születendik.
 Ez az én panaszom, nagyuram, nincs most más,
 Magánjellegű volna még sok minden,
 Ámde ez kurvára nem ügyed, jó uram.
 Nem tartozik terád, s másra se, azt majd én
 Dolgozgam fel, már gazolgam.
 S most nyilván azt mondod: Magyar hazám!

(BÁNK [*búsan néz ki az ablakon*])

Magyar hazám! –)

Barna T. Attila¹

Mokka presszó

(Felhő Artúr verseiből)

A sarokban ülve bámulom
az őszi Margit körutat
a háztetőkről lógatja már
szennyes lábát az alkonyat

A Mokka presszó zsong köröttem
a játékgép fel-felnyerít
Csak a pult ragyog itt józanul
Imbolygó füst káromkodik

Agyam hideg sikátorában
az értelem még felsikolt
de legyűri durván röhögve
s meggyalázza az alkohol

Szép combja villan Sok nem is kell
már ócska szajhaként vihog
s míg nyálkás kövön henteregnek
az asztalomra borulok

---

¹ Részletek A Margit körút balladája című, készülő verses regényből

Dal az Unicumhoz

(Felhő Artúr verseiből)

Unicum gyilkos italom
te vagy keserű vigaszom
nem a kétség te fojtogatsz
egyszerre marsz és simogatsz

Unicum gyilkos italom
magamat inkább rád bízom
tudom a mennybe zuhanok
székemről ha lefordulok

Méregitalom Unicum
az élet csak delírium
bizony az élet semmi más
csak egy förtelmes berúgás

Tántorgunk csak és csapkodunk
iszunk iszunk iszunk iszunk
s kiheverni majd mámorunk
mint kuglibábuk felbukunk

Unicum gyilkos italom
te vagy keserű vigaszom
nem a kétség te fojtogatsz
egyszerre marsz és simogatsz

Csokonai Attila
 A házi túszhely csücske
 (a legvidámabb részek)

Rendszervált(oz)/tat/ás után Helsingörben

Whose was it? akárkié volt ne vedd fel
 Porold le (rázkódik benne diónyi velő)
 Mondják neve azonos te neveddel
 A keresett tömegsírból ma került elő

Operában a fantom a lidércfény kialudt
 Renovált falak se őr se éjféli király
 Elítélték a tettest biztonságban a tanúk
 Hétfő kivételével mindennap nyitva a vár

Babérlevél, bors, gyömbér, majoránna

Élek mint Marci csak
 Nem olyan hevesen
 Lábaskámból majd kicsap
 Jó zacskós levesem

Krumplival dúsítom
 A tésztát galuskát
 Nem olyan bús itthon
 Ha múzsáim nem lusták

Egy nap a helikoni turfon

Helyre tétre befutóra
 Játszol ha nyersz hogyha nem nyersz
 Rím dallam és metafora
 Néha vers lesz néha nem vers

Ó poézis epe s méz is
 Eposz carmen szonett alba
 Ó teremtő szent mimézisz
 Pégazosz ma ne rúgj farba

Nyár múltán a kérdezőbiztosnak gesztikulálok

Milyen népek laknak erre
 Csikket Blikket kotont dobozt
 M'ér dobálnak a flaszterre
 A koszt kutya- s galambszar csak fokozd

Ki sétált helyettem lombos nyárban
 Ki ült helyettem hűs verandán
 Hát nem nézeteim szajkózzák hárman
 Míg ülök a tévé előtt bambán

A Szondi utca újra szép lesz

Méltó lesz a dalaimhoz
 Mikben változik a rím-hossz
 Játékát váltja asszonánc –
 Pátoszon s dadán bosszút állsz

Ám ha van benn' irónia
 (+)Rovást nem kell kirónia
 A szigorú kritikusknak –
 Mágikus Hold Mitikus Nap

Egy szegény kis zeneszerető klapac klapanciáiból – a fentebbiek paródiájaként –

„Szegény anyám csak egy dalt zongorázik” –
 Egyetlen dalt se hisz nincsen zongora:
 E korszak rosszabb mint anno az a másik
 Nem az ábrándos vidék keringő-kora

Anyus keze reumás már csak azért se játszik
 És dal kuplé sanzon nem kell csak a pop
 E korszak ultrahangos de mert divat a használt cikk
 Hát fel-felmutat sok szentelt kacatot

Fekete Anna

Bécs, 2008

Itt, a trónörökösök városában
mindenki siet. Nem marad idő
meghalni sem – vajon az anyámat
láttam most, vagy csak egy idegent?
Sodor a forгатag, ez az októberi
zene, ez a semmi, ami talán
mégis zene. Igen, belezavarodsz,
mert ez olyanabb a szerelemnél.

Bécs. Egy pösze nyelvész a szomszédom,
a másik egy zenetanárnő Erfurtból.
És hogy a ritmus meg ne törjön,
törökök élnek fönt, akik nem is törökök,
hanem kurdok Bulgáriából.
És tessék, ez én vagyok: bicegő
magyar kislány Komáromból.

Semmire sincs idő. Vagy mégis? Éjszaka
neveket és arcokat cserélünk. Én leszek
a pösze nyelvész, és a török – aki nem török,
hanem kurd – zongorázik a tanárnő helyett,
hisz az erfurti hölgy ma nem ér rá, fogja
a könyveimet, és biceg helyettem.

Mandula, csoki, amaretto,
pisztácia. Olyan mint a szerelem?
Bárhogy kevered az ízeket, mind
egyforma, csak a látvány más és más:
mandula, csoki, amaretto, pisztácia –
igazi fagyaltkehely-hangulat. Dédanyám
még más volt: özvegysége után tizenöt
évig várt, hogy kezét nyújtsa Béla bácsinak.

Na de elfelejtettem mondani: kaphatók itt
művésztagok is. Sőt láttam egy zenélő kezét is –
ezt viszem majd haza dédmamának.

Politika

Hol van már Perzsia? A szép, régi neveket
a tévé ízzé-porrá zúzta vagy épp lövészállássá
változtatta. A világtérkép csak játékasztal,
ahol valaki mindig válaszlépést fontolgat.

Hát ezért jobb Püspökladány! Hetvenhét
évesen, egy érdektelen októberi éjszakán
itt hunyt el Kis Tiborné, anyai nagyanyám.

Nagyanya is küzdött. Órákig csúszkált
a frissen csempézett fürdőszoba padlóján,
összerágta a halál, mielőtt megtalálták.

De nem hagyjuk! Nem törődünk bele!
Az ezüstkardos Hszü Li császár
felfegyverzett serege élén ott áll
a magyar–perzsa–szlovák határon.
Töpreng, várja a hajnalt, és míg
a köd felszáll, fontolgatja
a megfelelő válaszlépést.

Hajós János

BARBI ANTE PORTA(S)

Gyereket követelsz,
vérszemet villogtató hódítót,
ki óhajodban gömbölyödve,
helyet kerít el (magának) máris az ágyban.
Magáévá teszi majd az Ázsiód pusztáit
s holnap már bizánci lepedőnkre
pisil a barbilova.
Lóvá teszi büszke nyakszirtemet,
amin a tetovált sasmadár fészkel,
és jaj, előre látom,
megnyergeli kedvenc kaktuszomat!
Gyereket követelsz –,
nyereg alatt puhítja majd a húsodat!
A delejes lankáidat olajozó folyót
egyetlen hörpintésre kiüssza.

És mit ér az apa, ha magamfajta?

Üsse kő,
legyen meg a Ménes akarata!
Köldökszínóromat elvágom –
(megfeszülő hangodat, akár egy szárítókötelet).
S mint mohó varjúsereg,
mit kövér csatatér éltet,
úgy köröz most felettem
az éhes pelenkakészlet.

(Rozsdás vészharang)

Menekülni kéne.
A minitaurusz megfogant.
Álmait átmossa Ariadné vére.
Szél támad,
és a körülmények homokjából
labirintus épül.
A külvilág bizony beszűkül.
Beszűrkül, gyérül a táj-kék.
Vitorlaként dagad az árnyék.
Határjelzések serege közeleg,
bosszúvágytól égő erdő.
Királydrámákat rendez
a trónfosztó idő.
A kiáltást gúzsba köti az álom.
Torokrozsdá
marja a kardot.
Az a sziklák között imbolygó hang,
az enyém volt egykoron.
Felhő, elefántcsont –,
miből lehet ez a torony?
A hold: harangot jelöl.
„Menekülni kéne”. A menekülést
sürgető kísértés elől.

Lászlóffy Csaba
 Avignoni zsoltosma

„Te Föld ölen a köldök...”
 „rémulten rimet öltök” (K.A.F.)

Megvolt már
 Párizs s egy
 vidéki
 Bécs? – Tény!
 (Lelkekben
 Isten-láng
 pislákkolt
 s mécsfény.)

Gebécskén
 ügető
 víg, lotyó
 mátkát
 ölelő,
 reszketeg,
 vén fogoly-
 pápák.

(„Ne gondolj
 másként a
 szeplő-
 telenre:
 ágyékkö-
 tő nélkül
 juthatsz csak
 mennybe!”)

Törzonborz
 törzsi
 vezérek,
 bárdok! –
 Avignon
 ősi
 egére
 látok...

* * *

Bástya-sor
s várások!
elég, ha
kivárod:
aranylón
lebegien
a papi
köntös. –
Kegyelet
s angyali-
bügyürü
öntöz.

* * *

Egyedem-
begyedem,
hányi ne merj,
legény!
(Ülésed
kegyesen
rugózik, nem
kemény.)

Rossz idő
s hangerő
fortyogva
felcsap a
viharba,
sárba.
„Gyomrod
ne féltsd,
apa!” –
ennyi az ára.
* * *

S két büszke
hölgyemény
híján e
költemény
mit sem ér.
Jól tudja
Zsolt vezér,
s azt, hogy a
zsold csekély.

„Egyetem-
esre
készülj ma
este!”

Mezősi Miklós

Hát, aki ily kora reggel már felserken, a rózsás
hajnal felhasadását majd' megelőzve: a versem
jól teszi, hogyha elolvasgatja serényen – a jókedv
legjobb, hogyha a nap nyitját aranyozza hevével.
Mondd, ugye így van, s nem másként? A napod ragyogása,
kívánom, ne apadjon el, ám tüzeit magad őrizd.

Látomás, szikrázó látomás

Kavargó édes látomás hajol
föled és fölhabálna ott, ahol
meddő tüzek süket parázsa süt
és omlatag lángok foszlása füst.

Pokolba kívántad te sokszor őt,
Édenbe' húzott annyiszor – de te
többé nem táplálsz már ezt a hőt
(határozatba vésted pár hete)

termő tüzek fölpompázó dalával.
Szóltál meddő-konok fogadkozással,
kanyargott sok parázs között a vallomás.

Szétomló lángok futnak bőr alatt.
Kavargó édes versed, látom, megmaradt –
poklod meddő, dalod szikrázó látomás.

régi nóta ez

régi tompa nóta ez tudom
szó nélkül mégsem hagyhatom
szorongásod meg rettegéseid
oldd el láncáról őket szépen itt
és ott ereszd el szélnek mind
szabad leszel te büszke és okos
ne rettegjél se majd se most
inkább legyél ha kérhetem
bátor és rettenthetetlen

Tartozás(ok)

bocsásd meg hogyha van mit és ha még
maradt bocsánat abból is kérnék sokat
ne engedd bánatom hiába roskatag
bordám alá szívem temetni rég

bocsásd felém az est langyos levét
a könnyes bánat könnyebben lohad
engedd el kérlek tartozásomat
engedd el azt kinek szítod hevét

a bánaton hiába ül mentség a szív
a bánatot takarja és emészti meg
mint költő vágyom ülni egy padon s ha hív

agancsos szívem jaj nekem beléremeg
kigyúl egy villanás az égen és egy ív
cikázni kezd fény és derű a rengeteg

Móczár Csaba
A bátor kecske

Egyszer egy kecske
fennen mekegte:
Rettegj, mert megeszlek,
nem tehetsz ellene,
kellesz nekem!
Csend! Ne feleelj!
Eledelem leszel,
mert rend kell legyen.
Ezzel megette
e szemtelen káposztát.

Dióhéj történet

Adott volt egy szép diófa
ágát sok-sok mókus lakta.
Rajta kéreg, benne féreg
béke volt itt és nem méreg.
Izgatta ez mind a harkályt,
kárörvendve rögvést rászállt!
El is kezdte kopogtatni
s férgeket ropogtatni.
Rosszallotta ezt a mókus
meg is szólalt: harkály most kuss!
De az csak nem hagyta abba
mókusokat bosszantotta.
Megunta a vezér evet
ki békésen diót evett,
ráöntötte mind a héját,
elkergette az ebadtát.

Békamese

Valamikor réges-régen
kétszáz éve talán
mesét olvasott egy leány.
A mesének mondandója:
Él egy béka lenn a tóba',
illesse őt szép lány csókja,
s királyfivá válik újra,
mivel csak elvarázsolta
egy ármány, amit kieszelt
egy vén boszorkány ellene,
hogy ne lehessen kedvese.
Erre a lány ó ostoba
olyan gyorsan, hogy
nem is jutok elég szóhoz,
rögtön leszaladt a tóhoz,
valóra váltva a kalandot.
Végigcsókolt száz varangyot,
de hiába, nem lelt királyfijára.
Miért? Ugye nem nagy talány.
Mert hiszékeny volt ez a leány?
Dehogy!
Nem a békákkal volt itt a gond,
hanem vele,
mert hogy is szólott ez a mese?
„illesse őt szép lány csókja”
Nos hát ez a fő probléma,
nem hiszékeny volt, csak ronda.

Ványai Fehér József

Megszórva ezüsttel

Testünk megkötözöttsége
hús-vér, megszórva ezüsttel.
Az ónyár termőre fordul,
ég erősségei, hullunk.

Az ember világossága
elment hát a kék halálba,
és lassan bebábozódik.
Ki pök földre, nyálából nem

csinál sarat, a vak sem lát.
Lédig szeszek, esztétika.
Digitális bennszülöttek
vagyunk, sosem üdvözülünk.

Gazdag veremből

Fájdalom-törpék a testben –
a szenvedés óriási.
Éhenkórász vágy poroszkál
rossz erek alagútján.

Szerelem-kemikália?
Gazdag veremből üzenet
jön, rostok jelentenek hírt
reménytelen, unalmasan.

Álmosdombon lefeküdnék,
végleg bambulnék a napon.
Harmatos vérrel szájamon
halott lennék, végképp halott.